Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXIII.

Wydana i rozesłana: dnia 24. Maja 1852.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 24. Mai 1852.

Część XXXIII.

Wydana i rozesłana dnia 24. Maja 1852.

110.

Rozporządzenie ministerstwa kultury krajowej i górnictwa z dnia 30. Kwietnia 1852,

mocą którego ogłoszona zostaje nowa organizacya c. k. szkoły leśniczej w Maryabrunn, potwierdzona Najwyższem postanowieniem Jego Ces. Kr. Apostolskiej Mości z dnia 27. Kwietnia 1852.

Jego C. K. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem Swojem z dnia 27. Kwietnia 1852, zatwierdzić następującą nową organizacyę c. k. szkoły leśniczej w Maryabrunn.

ORGANIZACYA C. K. SZKOŁY LEŚNICZEJ W MARYABRUNN.

Postanowienia ogólne.

§. 1.

Celem c. k. szkoły leśniczej w Maryabrunn, jest wykształcać ludzi młodych, posiadających potrzebne wiadomości przygotowawcze, w taki sposób w leśnictwie, ażeby ich nietylko uczynić zdolnymi do podrzędnej służby leśniczo-administracyjnej, lecz także przygotować do wszelkiej służby leśniczej wyższej.

§. 2.

Wstępujący do c. k. szkoły leśniczej uczniowie zwyczajni, muszą mieć skończonych lat 18 wieku, i ukończyć albo gimnazyum wyższe wraz z rysunkami liniowemi, albo szkołę realną wyższą, albo też w instytucie technicznym odbyć z dobrym postępem nauki matematyki elementarnej, fizyki, chemii powszechnej i historyi naturalnej w całej objętości, tudzież oraz rysunki przygotowawcze. Oprócz tego posiadać winni dostatecznie język niemiecki, i wykazać świadectwo zdrowia i odpowiedniego usposobienia cielesnego.

§. 3.

W c. k. szkole leśniczej uczone będzie leśnictwo we wszystkich gałęziach swoich w ciągu dwuletniego kursu z ciągłem praktycznem wykazywaniem, uzasadnianiem i czynnem ćwiczeniem, i dla tego rzeczona szkoła stać będzie w związku z administra-

XXXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 24. Mai 1852.

110.

Erlass des Ministeriums für Landescultur und Bergwesen vom 30. April 1852,

wodurch die, mit Allerhöchster Entschliessung Seiner k. k. Apostolischen Majestät vom 27. April 1852 genehmigte neue Organisirung der k. k. Forst-Lehranstalt zu Mariabrunn veröffentlicht wird.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 27. April 1852 nachstehende neue Organisirung der k. k. Forst-Lehranstalt zu Mariabrunn zu genehmigen geruht:

Organisirung der k. k. Forst-Lehranstalt zu Mariabrunn.

Allgemeine Bestimmungen.

§. 1.

Der Zweck der k. k. Forst-Lehranstalt zu Mariabrunn ist: junge Männer, welche die nöthigen Vorkenntnisse besitzen, der Art forstlich auszubilden, dass sie nicht nur für den untergeordneten Forst-Verwaltungsdienst befähiget, sondern auch für jeden höheren Forstdienst vorbereitet werden.

§. 2.

Die, in die k. k. Forst-Lehranstalt eintretenden ordentlichen Schüler müssen das 18. Lebensjahr vollendet, und entweder das Ober-Gymnasium nebst dem Linear-Zeichnen, oder eine Ober-Realschule, oder das Studium der Elementar-Mathematik, der Physik, der allgemeinen Chemie und der gesammten Naturgeschichte, sowie das vorbereitende Zeichnen an einem technischen Institute mit gutem Erfolge zurückgelegt haben. Auch müssen sie der deutschen Sprache hinreichend mächtig seyn, und die Nachweisung ihrer Gesundheit und körperlichen Tüchtigkeit beibringen.

§. 3.

An der k. k. Forst-Lehranstalt selbst wird die Forstwissenschaft in allen ihren Theilen, während eines zweijährigen Curses, unter steter praktischer Nachweisung, Begründung und werkthätiger Uebung gelehrt und dieselbe zu diesem Ende mit einer Forst-

cyą leśniczą. Nauczycielskie przeto personale, będzie także sprawować interesa zarządu leśniczego.

§. 4.

Zwyczajnych uczniów, przyjętych być może tylu, ilu się pomieścić da przyzwoicie w lokalnościach gmachu instytutowego, należącego do szkoły leśniczej. Ci obowiązani są składać, egzamina półroczne i otrzymają formalne świadectwa szkolne.

Oprócz uczniów zwyczajnych, o ile to bez uszczerbku takowych stać się może, przyjmowani być mogą także uczniowie nadzwyczajni. Jednakże i ci muszą także liczyć lat ukończonych 18 wieku, i posiadać przynajmniej takie wykształcenie umiejętne, jakie w gimnazyum niższem lub w szkole realnej niższej powziąć można.

Oni nie będą przypuszczani do egzaminów półrocznych i otrzymają tylko świadectwa frekwentacyjne.

§. 5.

Na czele c. k. szkoły leśniczej w Maryabrunn, stoi dyrektor.

Oprócz niego ustanowionych będzie w niej dwóch profesorów i dwóch asystentów. Pod względem nauki, stać będzie szkoła bezpośrednio pod ministerstwem kultury krajowej; a zaś pod względem połączonej z nią administracyi leśniczej podlegać będzie takowa c. k. dyrekcyi leśniczej dla Austryi niższej.

Plan nauk.

§. 6.

Przedmiotem nauki są:

a) Zarys nauk leśnych.

b) Nauka o roślinach leśnych.

c) Nauka o uprawie lasów.

d) Nauka o sposobie użytkowania z lasu i technologia leśnicza.

e) Nauka o ochronie lasu i o policyi leśnej.

f) Nauka o urządzeniu administracyi leśniczej, o oznaczeniu dochodów z lasu i obliczeniu wartości lasu.

g) Miernictwo leśne.

h) Nauka myśliwska.

i) Rysunki planów leśnych.

§. 7.

Pod względem celu, objętości i wykładu przedmiotów naukowych, należy mieć na uwadze:

a) Przez zarys nauk leśniczych, przyszły leśniczy wprowadzony będzie w obręb umiejętności zawodu swego i otrzymać ma ogólny przegląd po'rzebnych mu wiadomości. Rzeczony więc zarys rozciągać się będzie na wszystkie gałęzie i poddziały nauk leśniczych, i uczony być winien w taki sposób, ażeby przez niego uczeń nietylko uzyskał wiadomość systematyczną całej umiejętności, lecz także ażeby uzupełnionem było wszystko to, cokolwiek w innych przedmiotach

betriebs-Leitung in Verbindung gesetzt. Das Lehrpersonale wird daher auch Forstverwaltungs-Geschäfte zu besorgen haben.

§. 4.

Ordentliche Schüler dürfen so viele aufgenommen werden, als nach den, der Forst-Lehranstalt zu Gebote stehenden Räumlichkeiten in dem Instituts-Gebäude entsprechend untergebracht werden können. Sie sind gehalten Semestral-Prüfungen abzulegen und bekommen förmliche Studien-Zeugnisse.

Ausser den ordentlichen Schülern dürfen, in soweit es ohne deren Zurücksetzung möglich ist, auch ausserordentliche Schüler aufgenommen werden. Diese müssen jedoch ebenfalls das 18. Lebensjahr bereits vollendet haben, und wenigstens jene wissenschaftliche Ausbildung besitzen, welche das Unter-Gymnasium oder die Unter-Realschule gewährt.

Sie werden zu den Semestral-Prüfungen nicht zugelassen und erhalten blosse Frequentations-Zeugnisse.

§. 5.

Der k. k. Forst-Lehranstalt zu Mariabrunn steht ein Director vor. Ausserdem werden für dieselbe zwei Professoren und zwei Assistenten bestimmt. In Ansehung des Unterrichtes untersteht sie unmittelbar dem Ministerium für Landescultur. Rücksichtlich der, mit ihr verbundenen Forstbetriebs-Leitung ist sie der k. k. Forst-Direction für Oesterreich unter der Enns untergeordnet.

Lehrplan.

§. 6.

Gegenstand des Unterrichtes sind:

a) *der Grundriss der Forstwissenschaft;*
b) *die forstliche Gewächskunde;*
c) *die Lehre des Waldbaues;*
d) *die Forstbenützungslehre und Forsttechnologie;*
e) *die Forstschutz- und die Forstpolizeilehre;*
f) *die Lehre der Forstbetriebs-Einrichtung, Forst-Ertragsbestimmung und Waldwerthberechnung;*
g) *das Forstvermessen;*
h) *die Jagdkunde;*
i) *das Forstplanzeichnen.*

§. 7.

Hinsichtlich des Zweckes, Umfanges und der Behandlung der Unterrichtsgegenstände hat Folgendes zu gelten:

a) *Mit dem Grundrisse der Forstwissenschaft soll der angehende Forstwirth in den Kreis seiner Fachwissenschaft eingeführt werden, und einen allgemeinen Ueberblick über die ihm nöthigen Kenntnisse gewinnen. Derselbe hat sich somit über alle Zweige und Unterabtheilungen der Forstwissenschaft zu erstrecken und soll so gelehrt werden, dass durch ihn nicht nur eine systematische Auffassung der gesammten Wissenschaft gewonnen, sondern auch alles das ergänzt wird, was bei den übrigen Lehr-*

naukowych, mających szczególniej tendencyę praktyczną, traktowanem być nie może.

b) Nauka o roślinach leśnych, podać ma gruntowne wiadomości o własnościach i usposobieniu drzew leśnych i pożytecznych krzewów leśnych, jako najpierwsze podstawy racyonalnego z niemi obchodzenia się i zyskowania z nich, tudzież wiadomości o całem gospodarstwie leśnem.

Rozciągać się zatem będzie na ogólne i szczegółowe wyjaśnienie własności przyrodzonych i gospodarskich roślin leśnych, na stosunek ich do miejsca i atmosfery (góroznawstwo i ziemioznawstwo leśne, klimatologia), na ich oddziaływanie, tudzież na ich zależność pod względem całej wegietacyi i dzielnicy zwierząt. Zwierzęta lasom szkodliwe będą ogólnie tylko traktowane, ponieważ specyalna o nich historya naturalna, z powodu praktycznego związku, objętą będzie w nauce o ochronie lasów i w nauce myśliwskiej. Studyum roślin leśnych, ułatwiane będzie przez zbiory i obrazy botaniczne, przez demonstracye w ogrodzie botanicznym i w samym lesie, tudzież przez powtarzanie w kolegiach teoryi fizyki, chemii i historyi naturalnej powszechnej. Uczniowie mają zresztą być zobowiązani, zakładać własnoręcznie zbiory botaniczne i agronomiczne, i ćwiczeni będą praktycznie w badaniu gruntów leśnych.

c) Nauka o uprawie lasów, obejmować będzie racyonalne obchodzenie się z lasami i hodowanie drzew w ogólności. Rozciągać się zatem będzie na teorye o sposobach zarządu leśnego i o okresach odnowienia lasu, o wyrębie, o przerzedzeniu lasu i okrzesaniu wszelkich gatunków drzew z gałęzi, przeto o sianiu, szczepieniu, o uprawie lasu przez latorośle i odkładki, w połączeniu z uprawą pola, o założeniu chodników (alej) i płotów żywych (szpalerów), o uprawie wydmów dla uchronienia pól i ról od piasku wywiewnego itd. Z uwagi na powszechny pożytek uprawy drzew owocowych, wykładaną będzie także i ta nauka, łącząc do tego dodatkowo i w zarysach głównych naukę o uprawie drzew morwowych.

Wszystkie gałęzie uprawy lasów, uczone będą zresztą praktycznie, i w tym celu uczniowie, pod kierunkiem nauczycieli, sprawować będą, ile możności, sami odpowiednie czynności w lasach, do instytutu należących, i połączone z niemi prowadzenie tychże spraw piśmienne, i prowadzenie rachunków, tudzież robić będą rozmaite doświadczenia i przeprowadzać próby nowe, na uwagę zasługujące. Również i pielęgnowanie drzew owocowych, będzie praktycznie uczone w ogrodzie instytutowym. Przy repetycyach w kolegium, należy powtarzać w krótkości owe teorye umiejętności zasadniczych i pomocniczych, które są szczególniej ważne dla uprawy lasów.

d) Nauka o sposobie użytkowania z lasów i technologia leśna, udzielać będzie wiadomości, potrzebnych do gospodarskiego użytkowania z lasów czyli do zyskania, przerabiania i użycia płodów leśnych. Wskazywać więc będzie użytkowanie z lasów tak co do drzewa, jakoteż co do innych płodów leśnych; w pierwszym kierunku więc obejmować będzie żniwo drzewa, t. j. ścinanie, karczowanie, obra-

gegenständen, die mehr nach praktischer Richtung gegliedert sind, nicht in Betracht gezogen werden kann.

b) *Die forstliche Gewächskunde* soll gründliche Kenntnisse der Eigenschaften und des forstlichen Verhaltens der Waldbäume und nutzbaren Waldsträucher, als die vorzüglichste Grundlage ihrer rationellen Behandlung und Benützung, sowie des gesammten Forstwirthschaftsbetriebes verschaffen.

Sie hat sich somit auf die allgemeine und besondere Betrachtung der natürlichen und wirthschaftlichen Eigenthümlichkeiten der Forstculturgewächse, auf ihr Verhältniss zum Standorte und zur Atmosphäre (forstliche Gebirgs- und Bodenkunde, Klimatologie) und auf ihre Rückwirkung, sowie auf ihre Abhängigkeit in Bezug der gesammten übrigen Vegetation und der Thierwelt zu erstrecken. Die Betrachtung der forstschädlichen Thiere hat jedoch nur im Allgemeinen stattzufinden, weil die specielle Naturgeschichte derselben, des praktischen Zusammenhanges wegen, in die Lehre des Forstschutzes und in die Jagdkunde aufzunehmen ist. Das Studium der forstlichen Gewächskunde ist durch naturgeschichtliche Sammlungen und Abbildungen, durch Demonstrationen im botanischen Garten und im Walde selbst, sowie durch Collegial-Repetitionen der betreffenden Theorien der Physik, Chemie und allgemeinen Naturgeschichte zu unterstützen. Die Schüler sind ferner zur eigenhändigen Anfertigung von botanischen und agronomischen Sammlungen zu verhalten, und in der Untersuchung des Waldbodens praktisch zu unterweisen.

c) *Die Lehre des Waldbaues* hat die rationelle Behandlung der Wälder und die Holzzucht überhaupt zu umfassen. Sie hat sich somit auf die Theorien der Betriebs-Arten und Umtriebszeiten, des Wald-Abtriebes, der Durchforstung und Ausästung des gesammten Holz-Anbaues, also der Saat, Pflanzung, der Holzzucht durch Stecklinge, Ableger, und in Verbindung mit dem Feldbaue, der Anlage von Alleen und Hecken, des Sandschollenbaues etc. zu erstrecken. In Anbetracht der allgemeinen Nützlichkeit der Obstbaumzucht ist übrigens auch diese, u. z. einschliesslich der Maulbeerbaumzucht, anhangsweise nach ihren Haupt-Umrissen vorzutragen Alle Theile des Waldbaues sind ferner praktisch zu lehren, und hiernach nicht nur die betreffenden in den Institutswäldern vorzunehmenden Verrichtungen, sowie die sich daran knüpfende schriftliche Geschäftsführung und Verrechnung, soviel als möglich durch die Schüler unter Leitung des Lehrpersonales bewerkstelligen zu lassen; sondern auch mannigfaltige Versuche vorzunehmen und beachtungswerthe neue Vorschläge in Ausführung zu bringen. Dessgleichen ist die Behandlung der Obstbäume in dem Institutsgarten praktisch durchzuführen. Bei den Collegial-Repetitionen sind jene Theorien der Grund- und Hilfswissenschaften, welche für den Waldbau besonders wichtig erscheinen, kurz zu wiederholen.

d) *Die Forstbenützungslehre und Forsttechnologie* soll alle jene Kenntnisse verschaffen, welche die wirthschaftliche Benützung der Wälder oder die angemessene Gewinnung, Verarbeitung und Verwendung der Waldprodukte bedingt. Dieselbe muss daher sowohl die Benützung der Wälder auf Holz, als auch auf alle übrigen Waldprodukte lehren, und in ersterer Beziehung die Ernte des Holzes, d. i. dessen Fällung, Rod-

bianie i przewożenie (przewóz lądem i wodą) ze wszystkiemi szczegołami i warunkami jego; (bicie dróg leśnych, koleje dla przeprawy drzewa, drzewówzwody, drzewospusty, przyrządzenia przeprawowe, założenia opław, robienie tratew, personale robotnicze i postępowanie z niem, czynności personalu leśniczego itd.); tudzież dalsze obrabianie i użytkowanie z drzewa (sortowanie, formowanie i przygotowanie drzewa, prowadzenie tartaków, gątarń, węglarń, wyrabianie mazi i potażu); co do innych płodów leśnych zaś, podciągnie pod uwagę nietylko paszę leśną, użytkowanie z pościołu i żerowiska leśnego, zyskiwanie liścia na paszę, traw leśnych i pielęgnowanie owoców leśnych we względzie gospodarskim, leśniczym i narodowo-ekonomicznym, lecz także użytkowanie z polowania, zbieranie żywicy, produkcyę terpentyny, smoły i sadzy, zyskiwanie dębianek i kory garbarskiej, prowadzenie młynów garbarskich, czyli tłuczarń dębu garbarskiego, użytkowanie z nasion i owoców leśnych, torfu, kamienia, marglu i szotru itd.

Cokolwiek w tym względzie widzieć i praktycznie wykonywać można w lasach instytutowych, należy uczniom wskazać i uczyć ich praktycznie. Zresztą wyobrażenie o tem dadzą wizerunki i modele, równie jak podróże, w celu naukowym przedsiębrać się mające. W szczególności uczniowie wprowadzeni będą na drodze praktyki we wszelkie czynności gospodarstwa leśnego, tudzież w cały tok czynności, należących do personale leśniczego pod względem użytkowania lasów; dla tego też uczniowie w każdym kierunku udział w tem mieć, tudzież ćwiczonymi być winni w sporządzaniu odpowiednich rachunków i relacyj urzędowych, ażeby ich tym sposobem obznajomić z rachunkowością leśniczą i ze stylem urzędowym. Niemniej w repetycyach kolegialnych, powtarzać należy odpowiednie części fizyki, chemii i mechaniki i objaśniać zasady obrachunkowości i odpowiednich części budownictwa.

e) Nauka o ochronie lasu i o policyi leśnej ma na celu, podać dokładną wiadomość o wszystkiem, cokolwiek na lasy szkodliwy wpływ wywierać może, tudzież o środkach przeciw temu; dalej o środkach i sposobach zabezpieczenia własności leśnej, jakoteż utrzymania i odpowiedniego obchodzenia się z lasami ze względu na dobro powszechne. Z tego powodu zakres jej rozciągać się będzie nietylko na bezpośrednią opiekę nad lasami przeciw ludziom, zwierzętom i wydarzeniom elementarnym, lecz także na część narodowo-ekonomiczną leśnictwa, na potrzebne prywatne, karne i polityczne przepisy i ustawy, tudzież na normy administracyjne (kontrolę urzędników leśniczych, dochodzenie ich czynności itd.), ich uzasadnienie, objaśnienie i dokładne zastosowanie. Ponieważ środki przeciw spustoszeniom przez owady, wymagają starannej nauki historyi naturalnej o przewiązach, lasom szkodliwych, przeto taż nauka także winna być objętą w nauce o ochronie leśnej. Praktyczne ćwiczenie uczniów, rozciągać się winno na rozpatrywanie się w zbiorach entomologicznych i wyobrażeniach, tudzież na własnoręczne zbieranie insektów lasom szkodliwych, na czynne współdziałanie przy czynnościach

dung, Aufarbeitung und Bringung (Land- und Wassertransport) in allen ihren Einzelheiten und Vorbedingungen (Waldwegbau, Holzbahnen, Holzaufzüge, Rieswerke, Triftvorrichtungen, Schwemmbauten, Flossbau, Arbeiterschaft und deren Behandlung, Geschäftsbetrieb des Forstpersonales etc.); dann die weitere Verarbeitung und Verwendung des Holzes (Holzsortimente, Ausformung und Zurichtung des Holzes, Betrieb der Sägemühlen, Schindelmaschinen, Verkohlung, Theerschwellerei, Pottaschen-Erzeugung) umfassen; in Betreff der übrigen Waldprodukte aber nicht nur die Waldweide, Waldstreu- und Mast-Nutzung, die Gewinnung des Futterlaubes, die Waldgräserei und den Fruchtbau in Walde, in land- und forstwirthschaftlicher, sowie in national-ökonomischer Hinsicht, sondern auch die Jagdnutzung, das Harzreissen, die Terpentin-Gewinnung, den Pechhütten-Betrieb, die Kienruss-Schwellerei, die Gewinnung der Knoppern und Gerberinden, den Lohmühlen-Betrieb, die Benützung der Samen und Waldfrüchte, die Torfnutzung und die Benützung von Steinbrüchen, Mergel- und Schottergruben etc. in Betracht ziehen.

Was nun hievon in den Institutswäldern und in der Umgebung der Lehranstalt gesehen und praktisch geübt werden kann, ist den Schülern zu zeigen und praktisch zu lehren. Im Uebrigen müssen Abbildungen und Modelle, sowie die vorzunehmenden grösseren wissenschaftlichen Reisen die nöthige Anschauung verschaffen. Insbesondere werden aber die Schüler in alle wirthschaftlichen Verrichtungen und in die gesammte Geschäftsführung, welche das Forstpersonale in Ansehung der Forstbenützung zu besorgen hat, praktisch einzuführen seyn; daher sie hieran in jeder Hinsicht theilnehmen sollen, und auch in der Anfertigung bezüglicher Rechnungsstücke und Amtsberichte einzuüben sind, um sie auf diese Art mit dem forstlichen Rechnungswesen und dem Geschäftsstyle bekannt und vertraut zu machen. Nicht minder sind bei den Collegial-Repetitionen die betreffenden Theile der Physik, Chemie und Mechanik zu recapituliren, und die Grundsätze der Verrechnungskunde, dann der einschlägigen Theile des Bauwesens angemessen zu erläutern.

e) *Die Forstschutz- und Forstpolizeilehre hat den Zweck, eine vollständige Kenntniss von Allem, was auf die Forste nachtheilig einwirken kann und von den dawider zu ergreifenden Massregeln; ferner von den Mitteln und Wegen zur Sicherung des Waldeigenthumes, sowie zur Erhaltung und zweckmässigen Behandlung der Wälder, im Interesse des allgemeinen Wohles zu verschaffen. Hiernach wird ihr Umfang nicht bloss den unmittelbaren Schutz der Wälder gegen Menschen, Thiere und Naturereignisse zu umfassen haben, sondern sich auch auf den national-ökonomischen Theil des Forstwesens und auf die nöthigen privat- und strafrechtlichen, sowie auf alle bezüglichen politischen Vorschriften und Gesetze, dann auf die betreffenden Verwaltungs-Normen (Controle der Forstbeamten, Untersuchung ihrer Gebarung etc.), deren Begründung, Erläuterung und gehörige Anwendung erstrecken müssen. Weil übrigens die Mittel gegen Insecten-Verheerungen ein sorgfältiges Studium der Naturgeschichte der forstschädlichen Kerbthiere bedingen, so ist diese in die Forstschutzlehre aufzunehmen. Die praktische Verwendung der Schüler hat sich auf die Betrachtung der entomologischen Sammlungen und Abbildungen auf eigenhändiges Sammeln forstschäd-*

co do ochrony leśnej, i na ćwiczenie się w piśmiennem prowadzeniu spraw dotyczących. Oprócz tego należy uczniom przy repetycyach objaśniać główne zasady prawa prywatnego i karnego, ekonomii narodowej i organizmu administracyi politycznej.

f) Urządzenie gospodarstwa leśnego, oznaczenie dochodu z lasów, i obliczenie wartości lasów, pojmowane i przeprowadzone być mają w wzajemnym związku z sobą, i wystawić i wyjaśnić powinny w przeglądzie wszystkie stosunki, które stanowią o wyborze i zastosowaniu pewnego rodzaju prowadzenia gospodarstwa leśnego. Wykład więc ten, rozciągać się będzie na statystykę leśną, na naukę o stosunkach leśnych (tak zwanę statykę leśną), na właściwości gospodarstwa leśnego, na wymierzenie wartości lasów, dochodzenie wyboru w sposobach zarządu leśnego i czasów odnowienia lasu, teoryę dochodzenia i rewizyi dochodów, sporządzanie planów gospodarskich, przeprowadzenie ich i prowadzenie ksiąg leśniczych. Także pod względem urządzenia gospodarstwa, oznaczenia dochodów i obliczenia wartości lasów, należy uczniów ćwiczyć praktycznie, obracać ich w lasach instytutowych do prac odpowiednich i zatrudniać ich w repetycyach kolegialnych, powtarzaniem odpowiednich części umiejętności zasadniczych i pomocniczych.

g) Miernictwo leśne będzie mieć za przedmiot pomiar gruntów, gór i niwelowanie w zastosowaniu swojem do leśnictwa.

Rozmiar gruntów, rozciągać się ma i na wielkie lasy, o ile dogodnie uskutecznić się daje bez szczególnych prac przygotowawczych i trudniejszych oznaczeń sieciowych. Pomiar gór i niwelowanie, o tyle uczonem będzie, o ile jest potrzebnem do zakładania lasów, kolei dla przeprawy drzewa, przyrządzeń przeprawowych, wodozbiorów spustnych i kanałów przeprawowych itp. do wyobrażenia położeń górnych, osuszania i zwilżania gruntów itd. Wszelkie odnoszące się do tego zadania, przeprowadzane być winny ile możności praktycznie i zastosowane w lasach instytutowych. Teorye matematyczne, służące za podstawę pomiarowi lasów, powtarzać należy w repetycyach kolegialnych.

h) Nauka myśliwstwa ma na celu wykształcanie w myśliwstwie, o ile takowe stoi w związku z gospodarstwem leśnem i kierowanem jest przez leśniczych; tudzież uchylenie osobnej nauki o myśliwstwie. Rozciągać się winna na historyę naturalną zwierząt myśliwskich (dziczyzny i zwierząt do myśliwstwa potrzebnych) na język myśliwski, hodowanie zwierza, straż zwierząt i straż myśliwską, gospodarstwo myśliwskie, na użytkowanie z polowania i na ustawy o polowaniu. Nauka praktyczna rozciągać się będzie na wszystkie gałęzie myśliwstwa, a zatem także i na prowadzenie tegoż.

i) Nauka rysunków planów leśnych, odnosić się będzie do sprawienia potrzebnej biegłości w rysunkach sytuacyjnych, budowniczych i rysunkach maszyn w zastosowaniu do leśnictwa i rozciągać się będzie na wszystkie wspomnione gałęzie rysunków.

licher Insecten, auf die werkthätige Mitwirkung bei Verrichtungen des Forstschutzes und auf Einübung in die betreffende schriftliche Geschäftsführung auszudehnen. Auch sind bei den Collegial-Repetitionen den Schülern die wesentlichsten Grundsätze des Privat- und Strafrechtes der National-Oekonomie und der Organismus der politischen Administration zu erklären.

f) *Die Forstbetriebs-Einrichtung, Forstertrags-Bestimmung und Waldwerth-Berechnung sollen in ihrem gegenseitigen Zusammenhange aufgefasst und durchgeführt werden, und alle jene Verhältnisse übersichtlich darstellen und klar machen, welche für die Wahl und Anwendung eines bestimmten Wirthschaftsbetriebes entscheidend sind. Der betreffende Vortrag hat sich daher auf die Forst-Statistik, auf die forstliche Verhältnisskunde (sogenannte forstliche Statik), auf die Lehre von den Eigenthümlichkeiten des Forstwirthschafts-Betriebes, auf die Waldwerth-Bemessung, die Erörterungen über die Wahl der Betriebsarten und Umtriebszeiten, die Theorie der Ertrags-Ausmittlung und der Ertrags-Revisionen, die Verfassung der Wirthschaftspläne, ihre Durchführung und die forstliche Buchführung zu erstrecken. Auch bezüglich der Betriebs-Einrichtung, Ertrags-Bestimmung und Waldwerth-Berechnung sind die Schüler in jeder Hinsicht praktisch zu unterrichten, rücksichtlich der Institutswälder zu den betreffenden Arbeiten zu verwenden und in den Collegial-Repetitionen mit Wiederholung der einschlägigen Theile der Grund- und Hilfswissenschaften zu beschäftigen.*

g) *Das Forstvermessen soll die Ausmessung von Grundstücken, das Höhenmessen und Nivelliren, in ihrer Anwendung auf das Forstwesen lehren.*

Die Ausmessung der Grundstücke hat sich bis zur Aufnahme ausgedehnter Wälder, in soweit diese ohne den, zu Landesmessungen nöthigen, besonderen Vorarbeiten und schwierigeren Netzbestimmungen noch zweckmässig bewerkstelliget werden kann, zu erstrecken. Das Höhenmessen und Nivelliren aber ist in soweit zu lehren, als es behufs der Anlage von Waldwegen, von Holzbahnen und Rieswerken, Schwellungen und Triftcanälen etc., der Darstellung der Berg-Situation, der Grund-Entwässerung und Bewässerung etc. erforderlich wird. Alle bezüglichen Aufgaben sind, so viel als möglich, praktisch durchzuführen und in den Institutswäldern in Anwendung zu bringen. Die, dem Forstvermessen zu Grunde liegenden mathematischen Theorien sollen in den Collegial-Repetitionen wiederholt durchgenommen werden.

h) *Die Jagdkunde hat die Ausbildung im Jagdwesen, in soweit dieses mit dem Forstwirthschafts-Betriebe in Verbindung steht und von Forstmännern geleitet wird, sowie die Beseitigung einer abgesonderten Jägereilehre zum Zwecke. Sie hat sich auf die Naturgeschichte der Jagdthiere (des Wildes und der zum Jagdbetriebe erforderlichen Thiere), die Jagdkunstsprache, die Wildzucht, den Wild- und Jagdschutz, den Jagdbetrieb, die Wildnutzung und die Jagdgesetze zu erstrecken. Der praktische Unterricht hat sich nach Zeit und Gelegenheit auf alle Zweige des Jagdwesens, somit auch auf den Jagdbetrieb auszudehnen.*

i) *Das Forstplan-Zeichnen soll die nöthige Fertigkeit im Situations-Zeichnen, so wie im Bau- und Maschinen-Zeichnen, in Anwendung auf das Forstwesen verschaffen und hat sich daher auf alle diese Zeichnungsfächer zu erstrecken.*

§. 8.

Z przedmiotów, wspomnionych w poprzedzających §§ch, wykładane przeto będą:

W pierwszem półroczu pierwszego roku:

Zarysy nauk leśniczych i nauka o roślinach leśnych.

W drugim kursie pierwszego roku:

Nauka o uprawie lasów i myśliwstwo.

W pierwszym kursie drugiego roku:

Nauka o użytkowaniu z lasów i technologia leśna, tudzież nauka o ochronie i policyi leśnej.

W drugiem półroczu drugiego roku:

Nauka o urządzeniu administracyi leśniczej, o oznaczeniu dochodów z lasu i obliczeniu wartości lasów, tudzież miernictwo leśne.

Oprócz tego uczone będą przez obadwa lata w każdem półroczu rysunki planów leśnych.

§. 9.

Wykładom poświęcone będą co tydzień ośm godzin. Cztery godziny przeznacza się co tydzień na rysunki. Przynajmniej sześć do ośm godzin w tydzień, obracać należy na repetycye kolegialne i takie ćwiczenia praktyczne, które się w domu odbywać mogą i odbywać powinny. Wszystkie te godziny podzielić należy w taki sposób, żeby uczniowie w każdym dniu tygodnia zatrudniani byli stosownie przez ciąg trzech do czterech godzin.

Ćwiczenia pod gołem niebem i w lesie samym odbywać należy, stosownie do zachodzącej pory czynności gospodarskich, według stanu pogody i wykładów, przez pół dnia lub przez cały dzień, a według potrzeby przez ciąg kilku dni i tygodni. Nauka w domu tymczasem przerwaną będzie. W ciągu kursu letniego, uczniowie każdego roku odbywać będą, pod przewodnictwem nauczyciela, podróż naukową przez ciąg 2-ch lub 3-ch tygodni. Projekt atoliż co do podróży tej, co rok podany być musi do ministerstwa kultury krajowej, przez które potwierdzony będzie.

§. 10.

Rok szkolny rozpocznie się z miesiącem Październikiem i trwać będzie przez jedenaście miesięcy. Te miesiące podzielone być mają w taki sposób, ażeby na kurs letni większa przypadła połowa, ponieważ w tym kursie podróż naukowa odbywać się będzie. Miesiąc Wrzesień, przeznaczony będzie na wakacye.

Oprócz tego uczniowie wolnymi będą: w niedziele i święta, tudzież od wigilii aż do nowego roku łącznie, od niedzieli kwietniej aż do wtorku po wielkiej-nocy, w dwóch ostatnich dniach zapust, a pomiędzy pierwszym i drugim kursem każdego roku, przez cały tydzień.

§. 11.

Wybór ksiąg wykładowych, zostawiony jest do woli profesorów. Również mogą ci, sporządzone przez siebie zeszyty wykładów, kazać litografować lub drukować. Wszelako będą obowiązani trzymać się objętości i odgraniczenia pojedynczych przedmiotów,

§. 8.

Von den, im Vorstehenden aufgezählten Unterrichts-Gegenständen sind vorzutragen:

Im ersten Semester des ersten Jahrganges:

Der Grundriss der Forstwissenschaft und die forstliche Gewächskunde.

Im zweiten Semester des ersten Jahrganges:

Die Lehre vom Waldbaue und die Jagdkunde.

Im ersten Semester des zweiten Jahrganges:

Die Forstbenützungs-Lehre und Forst-Technologie, dann die Forstschutz- und Forstpolizei-Lehre.

Im zweiten Semester des zweiten Jahrganges:

Die Forst-Einrichtung, Ertragsbestimmung und Waldwerthberechnung, dann das Forstvermessen.

Ausserdem sind beide Jahrgänge in jedem Semester im Forstplan-Zeichnen angemessen zu unterrichten.

§. 9.

Den Vorträgen sind wochentlich acht Stunden zu widmen. Vier Stunden wochentlich sollen für das Zeichnen bestimmt werden. Mindestens sechs bis acht Stunden sind für die Collegial-Repetitionen und jene praktischen Uebungen, welche zu Hause statthaben können und sollen, zu verwenden. — Alle diese Stunden sind so einzutheilen, dass die Schüler an jedem Wochentage durch drei bis vier Stunden zweckmässig beschäftiget werden.

Die Verwendungen im Freien und im Walde selbst sind nach der Zulässigkeit bestimmter wirthschaftlicher Verrichtungen, nach Beschaffenheit der Witterung, und nach dem zeitlichen Stande der Vorträge an einzelnen halben oder ganzen Tagen, nach Erforderniss aber auch durch mehrere Tage, ja ganze Wochen vorzunehmen. Der häusliche Unterricht ist mittlerweile zu unterbrechen. — Während des Sommer-Semesters ist ferner eine grössere wissenschaftliche Reise von jedem einzelnen Jahrgange für die Dauer von zwei bis drei Wochen unter Führung eines Lehrers zu unternehmen. Dieselbe muss jedoch alljährlich besonders beantragt und von dem Ministerium für Landescultur genehmiget werden.

§. 10.

Das Schuljahr beginnt mit dem Monate October und dauert eilf Monate. Diese sind auf die beiden Semester so zu vertheilen, dass die grössere Hälfte auf den zweiten Semester fällt, indem während desselben die wissenschaftliche Reise vorzunehmen ist. Der Monat September ist für die Ferien bestimmt.

Ausserdem sind den Schülern freizugeben: die Sonn- und Feiertage, die Zeit vom heiligen Abende bis einschliessig Neujahr, vom Palm-Sonntage bis Dienstag nach Ostern, dann die zwei letzten Faschingstage und zwischen dem ersten und zweiten Semester eines jeden Jahrganges Eine volle Woche.

§. 11.

Die Wahl der Lehrbücher steht den Professoren frei. Nicht minder können sie die von ihnen verfassten Vortragshefte lithographiren lassen, oder dem Buchdrucke übergeben. Sie sind jedoch verbunden sich an den Umfang und die Abgränzung der einzelnen Lehr-

wskazanego w poprzedzających §§ch i przedłożyć ministerstwu książki obrane i dzieła przez nich sporządzone, do przejrzenia i potwierdzenia.

O uczniach.

§. 12.

Uczniowie, wstępujący do szkoły leśniczej w Maryabrunn, obowiązani będą mieszkać w gmachu instytutowym, i opłacać będą za naukę i ich zaopatrzenie taksę, oznaczoną corocznie według okoliczności i czasu. Oprócz tego każdy uczeń zwyczajny, opłacić winien przy zapisaniu do szkoły należytość matrykulacyjną w kwocie dziesięciu złt. r., każdy zaś nadzwyczajny uczeń w kwocie pięciu złt. r. m. k. do kasy instytutu.

§. 13.

Przyjmowanie do c. k. szkoły leśniczej, odbywać się będzie w drugiej połowie miesiąca Września. Kto przyjętym być pragnie, winien będzie najdalej do 15 Września uczynić do dyrekcyi szkolnej podanie swoje, a przy wyrażeniu w jakiej własności do szkoły wstąpić pragnie, wykazać się winien względem warunków przyjęcia, ustanowionych w §§ch 2 i 4, równie jak względem wymaganego pozwolenia ojca lub opiekuna, i zobowiązać się oraz do płacenia należytości instytutowych, w sposób w tej mierze osobno mający być przepisany.

Położony za warunek przyjęcia uczniów zwyczajnych, dobry postęp w ukończonych naukach przygotowawczych, oznacza się bliżej w ten sposób, iż świadectwa dotyczące, zawierające klasyfikacyę ogólną (świadectwa półroczne gimnazyów wyższych i szkół realnych wyższych), przynajmniej pierwszą klasę, najszczególniej zaś z matematyki, z nauk przyrodzonych (fizyki i chemii), z historyi naturalnej i z rysunków dobry postęp uczniowi przypisać powinny.

Równie zadowalniające być winny pilność i obyczajność jego. Nie wymaga się przedłożenia świadectwa dojrzałości lub równego mu świadectwa odchodu.

§. 14.

Podania uczynione do 15. Września, rozstrzygać będzie dyrekcya szkoły najdalej w przeciągu dni 8. Rezolucye bez zwłoki wydawane być powinny. Jeżeli podało o przyjęcie więcej indywiduów do tego zdolnych, jak pomieszczonemi być mogą w gmachu instytutowym, wówczas odrzucić należy najpierwej tych, którzy wstąpić chcą jako uczniowie nadzwyczajni, a w ogólności mniej uzdolnionych, w miarę potrzeby. Orzeczenie w tej mierze należeć będzie do dyrektora szkoły, na zasadzie narady z profesorami. Podania nadeszłe po 15. Września, o tyle zasługiwać będą na wzgląd, o ile przez to wcześniejsi kompetenci nie doznają uszczerbku. Po upływie miesiąca Października, nikt więcej przyjętym być nie może.

§. 15.

Wszystkich uczniów należy zaraz na wstępie uczynić uważnymi na porządek domowy, którego ściśle przestrzegać winni, tudzież na inne przepisy zachowania się,

gegenstände nach den, im Vorstehenden getroffenen Bestimmungen zu halten und dem Ministerium die gewählten Bücher und die selbst verfassten Werke zur Einsicht und Genehmigung vorzulegen.

Die Schüler.

§. 12.

Die in die k. k. Forstlehranstalt zu Mariabrunn eintretenden Schüler isnd gehalten, in dem Instituts-Gebäude zu wohnen und haben für den Unterricht und ihre Verpflegung, die nach den Zeitverhältnissen alljährlich besonders festgesetzten Gebühren zu entrihtecn. Ausserdem ist bei der Aufnahme in die Lehranstalt von jedem ordentlichen Schüler eine Immatriculirungs-Gebühr von zehn Gulden und von jedem ausserordentlichen Schüler von fünf Gulden Conv. Münze an die Institutscasse zu bezahlen.

§. 13.

Die Aufnahme in die k. k. Forst-Lehranstalt erfolgt in der zweiten Hälfte des Monates September. Wer in dieselbe eintreten will, hat sein Gesuch spätestens am 15. September bei der Lehranstalts-Direction einzubringen und sich unter Angabe der Eigenschaft, in welcher er in die Lehranstalt einzutreten wünscht, rücksichtlich der, in den §§. 2 und 4 festgesetzten Aufnahmsbedingnisse, sowie in Betreff der erforderlichen Zustimmung des Vaters oder Vormundes gehörig auszuweisen; zugleich aber auch zur Zahlung der Instituts-Gebühren in der hiefür besonders vorzuschreibenden Art zu verpflichten.

Der, für die Aufnahme als ordentlicher Schüler bedingte gute Erfolge der absolvirten Vorstudien wird näher dahin bestimmt, dass die betreffenden Zeugnisse, in soferne sie eine allgemeine Classification enthalten (Semestral-Zeugnisse der Ober-Gymnasien und Ober-Realschulen), wenigstens die erste Classe, insbesondere aber in der Mathematik, Naturlehre (Physik und Chemie), Naturgeschichte und im Zeichnen gute Fortschritte zuerkennen müssen.

Dessgleichen müssen Fleiss und sittliche Aufführung entsprochen haben. — Die Beibringung eines Maturitäs-Zeugnisses, oder eines, diesem gleichzuhaltenden Abgangs-Zeugnisses, wird nicht gefordert.

§. 14.

Ueber die bis 15. September eingereichten Gesuche entscheidet die Lehranstalts-Direction spätestens binnen acht Tagen. Die Bescheide müssen unverzüglich hinausgegeben werden. — Sind mehr zur Aufnahme geeignete Individuen hierum eingeschritten, als in dem Instituts-Gebäude untergebracht werden können, so sind zunächst diejenigen, welche als ausserordentliche Schüler eintreten wollen, und überhaupt die Minderbefähigten nach Nothwendigkeit zurückzuweisen. Das Erkenntniss hierüber steht dem Director der Lehranstalt auf Grundlage der, mit den Professoren gepflogenen Berathung zu. — Gesuche, welche nach dem 15. September eintreffen, dürfen nur in soferne berücksichtiget werden, als dadurch frühere Bittwerber nicht zurückgesetzt werden. — Nach Ablauf des Monates October darf Niemand mehr aufgenommen werden.

§. 15.

Sämmtliche Schüler sind gleich bei ihrer Aufnahme auf die genau zu befolgende häusliche Ordnung und die sonstigen Verhaltungsregeln, welche ihnen bei ihrem Eintritte in die

które im przy wstępie do zakładu, stosownie ogłosić i każdemu w drukowanym egzemplarzu wręczyć należy. Każde rozporządzenie, wydane w przedmiocie nauk lub karności, przybite być winno przez dni 14 po ogłoszeniu ustnem w salach szkolnych.

§. 16.

Wszyscy uczniowie bez wyjątku, obowiązani będą nosić przepisany uniform instytutowy. Uniform, sporządzony być winien według przepisu.

§. 17.

Bez gwałtownej potrzeby, uczniowie nie będą mogli przerywać nauk swoich. Potrzebne uwolnienie, udzielać będzie dyrekcya akademiczna.

§. 18.

Indywidua leniwe i złych obyczajów, nie będą cierpiane w zakładzie. Ten, który popełni większe przekroczenie lub uporczywie trwa w błędach swoich, będzie oddalonym ze szkoły. Uczniowie, którzy popełnią mniejsze przekroczenie lub niezachowają jakiego przepisu, otrzymają najpierwej stosowne napomnienie.

Jeżeli napomnienie zostało bez skutku, wówczas stopniowo wymierzone będą kary następujące:

a) Nagana przez dyrektora, bez przybrania świadków.
b) Nagana przed całem ciałem nauczycielskiem i współuczniami.
c) Trzechdniowy samotny areszt, zaostrzony w razie potrzeby jednokrotnym postem;
d) wydalenie na czas pewny z zakładu.

§. 19.

Każde orzeczenie kary, będzie temu, którego dotycze, doręczone na piśmie przez dyrekcyę. Zupełne wykluczenie z publicznego zakładu naukowego leśniczego, przedłożonem będzie ministerstwu do potwierdzenia. — Kto po trzykrotnem wezwaniu, nie stawi się przed dyrektorem, wydalonym będzie ze szkoły.

§. 20.

Uczniowie zwyczajni, poddani będą pod egzamin z przedmiotów teoretycznych przy końcu każdego półrocza. Egzamin odbywać się będzie przy wolnym wstępie reszty uczniów, tudzież w przytomności dyrektora i profesorów obudwóch. Jeżeli dyrektor lub jeden z profesorów będzie przeszkodzonym, komitet egzaminacyjny, uzupełnionym będzie według potrzeby przez jednego lub obudwóch asystentów. Każdy uczeń egzaminowany będzie przez właściwego profesora lub zastępcę tak długo, jak długo egzaminujący tego widzi potrzebę. W miarę tego co egzamin wykaże, jednakże ze starannem ocenieniem postępu i prac uczniów w ciągu kursu, uczniowie klasyfikowani będą według osądzenia większością głosów komitetu egzaminacyjnego, z każdego przedmiotu z osobna. W razie równości głosów, stanowić będzie zdanie właściwego nauczyciela. Co do ćwiczeń praktycznych i prac rysunkowych, klasyfikacya wyrzeczoną będzie wyłącznie przez właściwego nauczyciela, według mniej lub więcej gorliwej pilności, równie jak w miarę prac, do skutku doprowadzonych. Co się tycze zdolności praktycznej, w każdym kursie uczyniona będzie jedna tylko ogólna klasyfikacya.

Lehranstalt angemessen bekannt zu geben sind, und wovon ihnen ein gedrucktes Exemplar einzuhändigen ist, zu verweisen. — Jede besondere Disciplinar- oder Studien-Verfügung hat durch 14 Tage nach der mündlichen Kundmachung in den Hörsälen angeheftet zu bleiben.

§. 16.

Alle Schüler ohne Unterschied sind gehalten, die vorgeschriebene Instituts-Uniform zu tragen. Dieselbe muss der Vorschrift gemäss angefertiget seyn.

§. 17.

Ohne dringender Nothwendigkeit dürfen die Schüler ihre Studien nicht unterbrechen. — Der erforderliche Urlaub wird von der Akademie-Direction ertheilt.

§. 18.

Unsittliche und nachlässige Individuen dürfen an der Lehranstalt nicht geduldet werden. Wer sich eines grösseren Vergehens schuldig macht, oder in seinen Fehlern hartnäckig beharrt, ist von der Lehranstalt zu entfernen. Schüler, welche sich eines geringeren Vergehens oder der Nichtbeachtung einer Anordnung schuldig machen, sind zunächst angemessen zu ermahnen.

Bleibt die Ermahnung ohne Erfolg, so sind folgende Strafen stufenweise in Anwendung zu bringen:

a) *Verweis, der vom Director, ohne Beiziehung von Zeugen ertheilt wird;*
b) *Verweis vor dem ganzen Lehrkörper und den Mitschülern;*
c) *dreitägiger einsamer Arrest, nöthigenfalls verschärft durch einmaliges Fasten;*
d) *zeitliche Entfernung von der Lehranstalt.*

§. 19.

Ueber jedes Straf-Erkenntniss wird dem Betreffenden eine schriftliche Zustellung der Direction ertheilt. Die gänzliche Ausschliessung von der Forst-Lehranstalt ist dem Ministerium zur Bestätigung vorzulegen. — Wer nach dreimaliger Vorladung vor dem Director nicht erscheint, wird von der Anstalt entfernt.

§. 20.

Die ordentlichen Schüler sind am Ende eines jeden Semesters einer Prüfung aus den theoretischen Lehrgegenständen zu unterziehen. Die Prüfung hat unter freiem Zutritte der übrigen Schüler, sowie in Anwesenheit des Directors und beider Professoren stattzufinden. In Verhinderung des Directors oder eines Professors ist das Prüfungs-Comite nach Erforderniss durch einen oder beide Assistenten zu ergänzen. — Jeder einzelne Schüler ist von dem betreffenden Professor, oder dessen Stellvertreter so lange zu prüfen, als der Prüfende es für nöthig hält. Nach Massgabe des Erfolges der Prüfung, jedoch auch mit sorgfältiger Erwägung der Fortschritte und Leistungen der Schüler während des Lehrcurses, sind diese sodann nach dem Urtheile der Stimmenmehrheit des Prüfungs-Comites, für jeden Gegenstand insbesondere zu classificiren. Bei Stimmengleichheit entscheidet die Ansicht des betreffenden Lehrers. — Hinsichtlich der praktischen Verwendung und der Leistungen im Zeichnen ist die Classification lediglich nach der mehr oder minder eifrigen Thätigkeit, sowie nach der Beschaffenheit der bewerkstelligten Arbeiten, von dem bezüglichen Lehrer auszusprechen. In Betreff der praktischen Verwendung hat übrigens für jeden Semester nur eine einzige, allgemeine Classification stattzufinden.

§. 21.

Tylko w przypadkach, na szczególny wzgląd zasługujących, dyrekcya zakładu pozwolić może zdawać później lub powtarzać egzamina, dla złożenia opuszczonych egzaminów lub poprawienia klas złych. Egzamina późniejsze lub powtórzone, złożone być mają z reguły w sześciu tygodniach po ukończeniu kursu. W świadectwach wzmianka o tem uczyniona być winna. Jednakże powtarzać można egzamin jeden raz tylko, wyjąwszy, że cały rok powtórzonym być ma. Do powtórzenia roku nikt nie może być przymuszonym, lecz nawet i to powtórzenie raz tylko miejsce mieć może.

§. 22.

Wyrazy, których przy klasyfikacyi uczniów zwyczajnych używać należy, oznacza się w sposób następujący:

Dla postępów w naukach teoretycznych i w rysunkach:

„Celujące“; — „dobre“; — „małe“.

Dla obyczajów, pilności i zdolności praktycznej zaś

„Szczególniejsze“; — „odpowiednie“; — „nieodpowiednie“.

§. 23.

Dla uczniów nadzwyczajnych, taka sama będzie klasyfikacya pod względem obyczajów, co dla uczniów zwyczajnych; zresztą wydane im będą świadectwa frekwentacyjne tylko w ten sposób, iż w nich wzmianka uczyniona będzie:

Kolegia i ćwiczenia praktyczne odwiedzali „bardzo pilnie“ albo „pilnie“ albo „nie pilnie“.

§. 24.

Uczniom zwyczajnym wydanem będzie, po ukończeniu lat obudwóch, świadectwo wychodowe. Jednakże takowe nie będzie, oprócz zestawienia pojedynczych świadectw kursowych, zawierać żadnej uwagi innej.

O dyrekcyi i personale nauczycielskiem.

§ 25.

Dyrektor jest przełożonym zakładu i kieruje jako taki wszystkiemi przedmiotami, tyczącemi się zarządu domowego i karności.

Do dwóch profesorów należeć będzie wykład nauk, w czem asystenci pomocnymi im będą.

Pierwszy profesor będzie oraz urzędnikiem inspekcyjnym nad lasami rządowemi, przydzielonemi do zakładu. Drugi profesor zastępować go będzie we wszystkich okolicznościach, według potrzeby.

§. 26.

Dyrektor i profesorowie, mianowanymi będą przez Jego C. K. Mość, na przedstawienie ministerstwa kultury krajowej. Asystentów mianować będzie ministerstwo, na przedstawienie dyrekcyi zakładu.

Tak względem pierwszych, jako też względem drugich, musi nastąpić wprzód porozumienie z ministerstwem oświecenia.

§. 21.

Nach- oder Wiederholungs-Prüfungen, wodurch versäumte Prüfungen eingebracht, oder schlechte Classen verbessert werden wollen, dürfen nur in erwiesen rücksichtswerthen Fällen durch die Lehranstalts-Direction bewilliget werden. — Nach- und Wiederholungs-Prüfungen sind in der Regel sechs Wochen nach Schluss des Semesters abzulegen. Sie müssen in den Zeugnissen angegeben werden. — Die Wiederholung einer Prüfung darf jedoch nur Einmal stattfinden; es wäre denn, dass der ganze Jahrgang repetirt würde. — Zur Wiederholung eines Jahrganges wird Niemand gezwungen. — Sie darf indess gleichfalls nur Einmal statthaben.

§. 22.

Die, für die Classification der ordentlichen Schüler zu gebrauchenden Ausdrücke werden, wie folgt, festgesetzt:

Für den Fortgang in den theoretischen Studien und im Zeichnen:

„Ausgezeichnet"; — „gut"; — „gering".

Für die sittliche Aufführung, den Fleiss und die praktische Verwendung.

„Vorzüglich"; — „entsprechend"; — „nicht entsprechend".

§. 23.

Bezüglich der ausserordentlichen Schüler hat zwar in Betreff der sittlichen Aufführung die gleiche Classification, wie für die ordentlichen Schüler stattzufinden; im Uebrigen sind ihnen aber die Frequentations-Zeugnisse lediglich der Art auszufertigen, dass es darin heisst:

Sie haben die Collegien und praktischen Verwendungen „sehr fleissig", oder „fleissig". oder „nicht fleissig" frequentirt.

§. 24.

Den ordentlichen Schülern ist, wenn sie beide Jahrgänge absolvirt haben, auch ein Austritts-Zeugniss auszufertigen. Dasselbe soll jedoch nur eine Zusammenstellung der einzelnen Semestral-Zeugnisse seyn, und hat somit keine weitere Bemerkung zu enthalten.

Die Direction und das Lehrpersonale.

§. 25.

Der Director ist Vorsteher der Lehranstalt und leitet als solcher alle, die häusliche Gebarung und das Disciplinarwesen betreffenden Gegenstände.

Die beiden Professoren besorgen den Unterricht und werden hierin von den Assistenten unterstützt.

Der erste Professor ist zugleich Inspections-Beamter für die, der Lehranstalt zugewiesenen Aerarial-Wälder. Der zweite Professor hat ihn in allen betreffenden Angelegenheiten nach Erforderniss zu vertreten.

§. 26.

Director und Professoren werden von Seiner Majestät über Vorschlag des Ministeriums für Landescultur ernannt. Die Assistenten ernennt das Ministerium über Antrag der Lehranstalts-Direction.

Sowohl hinsichtlich der Ersteren, als hinsichtlich der Letzteren ist jedoch mit dem Unterrichts-Minister das vorläufige Einvernehmen zu pflegen.

§. 27.

Przedmioty naukowe, podzielone będą między personale nauczycielskie, w sposób następujący:

Każdy profesor obejmie wykład wszystkich przedmiotów naukowych jednego roku i odpowiednią naukę praktyczną. Asystenci odbywać będą repetycye kolegialne, takowi zastępować będą w potrzebie nauczycieli, pomagać przy naukach praktycznych i trudnić się będą pod przewodnictwem pierwszego profesora pracami kancelaryjnemi w sprawach, tyczących się inspekcyi lasów instytutowych.

Do wykładów, przydzielony będzie każdemu profesorowi jeden asystent wyłącznie.

Naukę rysunków udzielać będzie, według okoliczności, sam dyrektor, albo profesorowie, albo też asystenci.

§. 28.

Podział godzin urządzony będzie w ten sposób, iż każdy profesor dwa dni w tygodniu od wykładu uwolnionym będzie, ażeby w tych dniach mógł innym obowiązkom swoim zadosyć uczynić.

Ze względu na przepisy §. 9, profesorowie wykładać będą cztery razy w tygodniu po dwie godziny, w dwóch zaś dniach innych, należy, dla zatrudnienia stosownego uczniów, w części odbywać godziny rysunków, w części repetycye kolegialne i praktyczne ćwiczenia domowe, jeżeli asystenci nie odbywają w tym czasie ćwiczeń praktycznych na otwartem polu.

W ciągu każdego kursu należy uradzić i ustanowić podział godzin na kurs następujący, według zasad, wyrzeczonych w poprzedzających §§ch i przedłożyć takowy wcześnie ministerstwu do potwierdzenia.

§. 29.

Dyrektor zawiadywać będzie tokiem spraw piśmiennym, tudzież kasowością i rachunkowością zakładu. Sprawami zaś co do inspekcyi lasów, kierować będzie, bez jego pośrednictwa, pierwszy profesor, dla tego też także tylko ten i drugi profesor, o ile w tych czynnościach zastępuje pierwszego profesora, podlegać będą c. k. dyrekcyi leśniczej dla Austryi niższej w części odpowiedniej.

Dyrektor będzie we wszystkich sprawach zakładu bezpośrednim lub pośrednim przełożonym tak nauczycieli jakoteż sług, przy zakładzie ustanowionych. On będzie przewodniczyć przy naradach nauczycieli i rozstrzygać takowe, a to na swoje niebezpieczeństwo i odpowiedzialność, nawet i wtedy, jeżeli tenże z personale nauczycielskiem porozumieć się nie może, a wyższe przytem potwierdzenie nie jest wymaganem, wyjąwszy przypadek, przewidziany w §. 20. On będzie miał także najwyższy dozór nad całym materyałem, należącym do zakładu, i rozporządzać będzie pieniędzmi, przydzielonemi zakładowi, według szczególnych osobnych rozporządzeń, w tym względzie istniejących. On czyni wnioski względem przyjmowania, pensyonowania lub oddalania służby podrzędnej, on stanowi o uczniach i wykładach, stosownie do przepisów istniejących, i postępować będzie we wszystkich innych punktach jako przełożony, odpowiedzialny za swoje czynności służbowe.

§. 27.

Die Lehrgegenstände werden folgendermassen unter das Lehrpersonale vertheilt:

Jeder Professor übernimmt den Vortrag sämmtlicher Lehrgegenstände eines Jahrganges und den betreffenden praktischen Unterricht. Die Assistenten haben die Collegial-Repetitionen abzuhalten, die Professoren nach Nothwendigkeit zu suppliren, bei dem praktischen Unterrichte nach Erforderniss mitzuwirken, und rücksichtlich der für die Institutswälder sich ergebenden Inspectionsgeschäfte, die Kanzlei-Arbeiten nach Weisung des ersten Professors zu besorgen.

Für den Unterricht wird jedem der beiden Professoren Ein Assistent ausschliesslich zugewiesen.

Der Zeichnenunterricht wird nach Umständen durch den Director selbst, oder durch die Professoren, oder auch durch die Assistenten ertheilt.

§. 28.

Die Stunden-Eintheilung ist so zu treffen, dass jeder Professor zwei Tage in der Woche des Vortrages entbunden wird, um an diesen Tagen seinen übrigen Verpflichtungen nachkommen zu können.

Mit Rücksicht auf die Bestimmungen des §. 9 haben daher die Professoren viermal in jeder Woche je zwei Vortragsstunden zu halten, und müssen hiernach an den beiden anderen Tagen, behufs angemessener Beschäftigung der Schüler, theils Zeichnenstunden, theils Collegial-Repetitionen und häusliche praktische Uebungen stattfinden, falls nicht Verwendungen im Freien durch die Assistenten abgehalten werden.

Im Laufe eines jeden Semesters ist die Stunden-Eintheilung für den nächstfolgenden, nach den im Vorstehenden ausgesprochenen Grundsätzen zu berathen und festzustellen, und dem Ministerium rechtzeitig zur Bestätigung vorzulegen.

§. 29.

Der Director besorgt die schriftliche Geschäftsführung, dann das Casse- und Rechnungswesen der Lehranstalt. Die Forst-Inspections-Angelegenheiten werden dagegen ohne seine Intervenirung durch den ersten Professor geleitet; daher auch nur dieser, und der zweite Professor, in soferne er den ersten Professor hierin vertritt, der k. k. Forstdirection für Oesterreich unter der Enns im betreffenden Theile unterstehen.

Der Director ist in allen Lehranstalts-Angelegenheiten der unmittelbare oder mittelbare Vorgesetzte des Lehrpersonales und der für die Lehranstalt bestellten Dienerschaft. Er führt bei den vorzunehmenden Berathungen des Lehrpersonales den Vorsitz, und entscheidet den im §. 20 vorgesehenen Fall ausgenommen, wenn eine Einigung zwischen ihm und dem Lehrpersonale nicht zu Stande kömmt, und eine höhere Genehmigung nicht gefordert wird, auf seine Gefahr und Verantwortung. Er führt die Oberaufsicht über das ganze Materiale der Lehranstalt, und verfügt über die derselben zugewiesenen Geldmittel nach Massgabe der hierüber bestehenden, besonderen Anordnungen. Er hat die Aufnahme, Pensionirung, oder Entlassung des subalternen Dienstpersonales zu veranlassen; über die Schüler und den Unterricht nach Massgabe der vorliegenden Vorschriften zu entscheiden, und in allen übrigen Puncten, als für seine dienstlichen Handlungen verantwortlicher Vorstand vorzugehen.

§. 30.

Powszechne środki naukowe, do których szczególnie należy zbiór ksiąg zakładu, poruczone będą pod dozór i zarząd profesorowi drugiemu. Inne środki naukowe, przydzielone zostaną obudwom profesorom w gałęziach, tyczących się ich wykładu. Ci uważani będą pod względem tego materyału, jako prowadzący rachunki, mogą jednakże do załatwiania prac, do tego należących używać pomocy asystentów swoich.

§. 31.

Wszelkie sprawy, odnoszące się do szkoły leśniczej, poddane będą pod naradę dyrektora i obudwóch profesorów. Narady takowe odbywać się będą regularnie raz w dni 14, a w razie potrzeby i częściej. Protokół narady, prowadzony będzie przez jednego z asystentów, i podpisany być winien przez wszystkich przy tem obecnych. Gdyby dla jakiej przeszkody który z profesorów nie mógł być obecnym, asystent właściwy będzie mieć głos doradczy.

§. 32.

Protokoły narad, równie jak przepisy i rozstrzygnienia, wydane przez dyrektora, przesłane będą w koncepcie co miesiąc ministerstwu kultury krajowej. Również po każdym egzaminie półrocznym, przesłana będzie relacya z dołączeniem tabeli klasyfikacyjnej, a po ukończeniu każdego roku szkolnego, szczegółowy raport roczny o stanie i działaniu zakładu, do ministeryum kultury krajowej.

§. 33

Zresztą, ażeby przez osobiste obejrzenie, zyskać potrzebne przekonanie o czynnościach c. k. zakładu leśniczego, ministerstwo posełać będzie tamże od czasu do czasu ze swego grona komisarza ministeryalnego, któremu poruczy wizytacyę zakładu pod każdym względem. Dla tego też o egzaminach półrocznych, ministeryum zawsze wprzód zawiadomić należy.

Thinnfeld m. p.

111.

Rozporządzenie ministerstwa wojny z dnia 8. Maja 1852,

którem w skutek Najwyższego rozporządzenia ustanowioną zostaje kwota summy wynagrodzenia kosztów za płatnych uczniów we wszystkich wojskowych kształcenia zakładach.

Celem osiągnienia jednostajnego zarządu we wszystkich zakładach wojskowych edukacyjnych, raczył Jego C. K. Apostolska Mość, Najjaśniejszy Cesarz, rozporządzić, iż z początkiem następnego roku szkolnego, t. j. dla nowo-wstępujących za zasadę służyć będzie, że za każdego ucznia płatnego tyle równie ma być złożonem, ile wynosi summa, którą rząd sam opędza za ucznia eraryalnego.

Kwota, rocznie dla akademij (dla akademii artyleryjnej nastąpi to dopiero z rokiem 1850, w którym roku reorganizowaną zostanie) na 600 złt. r. (sześćset złotych reńskich) mon. konw., dla instytutów kadetów na 400 złr. (czterysta zło-

§. 30.

Allgemeine Lehrmittel, wohin vorzugsweise die Büchersammlung der Lehranstalt gehört, sind dem zweiten Professor zur Ueberwachung und Gebarung anzuvertrauen. Die übrigen Lehrmittel sind den beiden Professoren in den, ihren Unterricht betreffenden Theilen zuzuweisen. Dieselben sind hiefür als Material-Rechnungsführer zu betrachten und zu behandeln, können sich jedoch zur Besorgung der bezüglichen Arbeiten der Beihilfe ihrer Assistenten bedienen.

§. 31.

Alle, die Forstlehranstalt betreffenden Angelegenheiten, sind von dem Director und den beiden Professoren gemeinschaftlich zu berathen. Diese Berathungen haben in der Regel alle 14 Tage Einmal, nach Erforderniss aber auch öfter stattzufinden. Das Berathungs-Protokoll ist von einem der beiden Assistenten anzufertigen und von allen dabei Anwesenden zu unterfertigen. In Verhinderung der Professoren wird ihren Assistenten die bezügliche berathende Stimme eingeräumt.

§. 32.

Die Berathungs-Protokolle, sowie die von dem Director erlassenen Anordnungen und Entscheidungen sind monatlich dem Ministerium für Landescultur im Concepte zur Einsicht einzuschicken. — Dessgleichen ist nach jeder Semestral-Prüfung ein Bericht hierüber, unter Beilage der Classifications-Tabelle, und am Schlusse eines jeden Schuljahres ein umständlicher Jahresbericht über den Stand und die Wirksamkeit der Lehranstalt an das Ministerium einzusenden.

§. 33.

Um sich übrigens durch persönliche Nachsicht von den Leistungen der k. k. Forstlehr-Anstalt die nöthige Ueberzeugung zu verschaffen, wird das Ministerium von Zeit zu Zeit einen Ministerial-Commissär aus seiner Mitte an dieselbe senden, und diese in jeder Hinsicht untersuchen lassen. Zu diesem Ende sind auch die Semestral-Prüfungen dem Ministerium stets vorhinein anzuzeigen.

Thinnfeld m. p.

111.

Verordnung des Kriegsministers vom 8. Mai 1852,

wodurch in Folge Allerhöchster Anordnung der Betrag der, für die Zahl-Zöglinge sämmtlicher Militär-Bildungs-Anstalten zu vergütenden Kosten-Summe festgesetzt wird.

Zur Erzielung einer gleichförmigen Gebarung in sämmtlichen Militär-Bildungs-Anstalten haben Seine Majestät der Kaiser anzuordnen geruht, dass mit Beginn des künftigen Schuljahres, d. i. für die neu Eintretenden, der Grundsatz zu gelten habe, dass für jeden Zahl-Zögling gerade so viel erlegt werden müsse, als die Summe beträgt, welche der Staat für den Aerarial-Zögling verwendet. Der jährlich für die Akademien (bei der Artillerie-Akademie tritt diess erst im Jahre 1856 ins Leben, da selbe in diesem Jahre reorganisirt wird) auf 600 fl. (Sechshundert Gulden) C. M., für die Cadeten-Institute auf 400 fl. (Vierhundert Gulden) C. M., für die Erziehungshäuser auf 150 fl. (Einhundert und

tych reńskich) mon. kon., dla domów edukacyjnych na 150 złr. (sto pięćdziesiąt złotych reńskich) mon. kon. ustanowiona, musi przeto co pół roku, a to z dniem 1-m Października i 1-m Kwietnia każdego roku z góry do dyrekcyi (komendy) właściwego instytutu być przesłaną.

Z końcem roku zrobi się rozdział wszystkich kosztów na całą liczbę uczniów, zkąd wykaże się obrachunek na każdego ucznia płatnego, wedle którego, kwota wypadająca czy wyżej czy niżej złr. 600, 400, 150 mon. konw., albo będzie dopłaconą albo na rachunek roku następnego zapisaną.

Wstępujący na przyszłość do akademii marynarskiej lub inżynierskiej, nie potrzebują przeto opatrzeni być ani w bieliznę ani w inne potrzeby odzieży, a równie uchylają się także opłacane dotąd w akademii inżynierów kwoty pauszalne i uniformowe.

Nareszcie, co się tycze istniejących, dotyczących tu fundacyj prywatnych, jeżeliby takowe nie były w stanie opłacać zupełnie kwoty wyż wspomnione, winien wszelki ubytek, przy każdym funduszu mający być obliczony, złożony być w ratach półrocznych, od przynależących ucznia dotyczącego, na fundacyi będącego.

Które to Najwyższe rozporządzenie, podaje się niniejszem do powszechnej wiadomości.

Csorich m. p.

112.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 12. Maja 1852,

obowiązujące w tych krajach koronnych, w których ma moc prawną powszechna księga ustaw cywilnych;

mocą którego zaprowadzone zostają niektóre postanowienia w przedmiocie pozwów i podań przeciw kilku spólnikom sporu.

Dla uchylenia niedogodności i zwłok w postępowaniu w sporach prawnych z kilką spólnikami sporu, uznałem zapotrzebne, z wyjątkiem spraw wekslowych, po wysłuchaniu Moich ministrów i zasiągnieniu zdania Mojej Rady państwa, zatwierdzić następujące postanowienia:

W procesach, w których pierwsza rezolucya wręczoną być ma dwom lub kilku spólnikom sporu, winien będzie proszącytnietylko skargę lub prożbę swoję w trzech podać egzemplarzach, z których dwa opatrzone być muszą odpisami alegatów, lecz także tyle załączyć rubrów pisma swego, ile jest spólników sporu, oprócz przeciwnika, na pierwszem miejscu wymienionego, i na każdym wyrazić zamieszkanie strony, dla której jest przeznaczony.

Jeden egzemplarz pisma wraz z alegatami zachowany będzie w sądzie, drugi wraz z alegatami wręczony będzie przeciwnikowi, wymienionemu w piśmie na pierwszem miejscu, trzeci egzemplarz bez alegatów, proszącemu, rubra zaś zaopatrzone w rezolucyę, wręczone będą innym spólnikom sporu, z tem objawieniem, iż każdemu z nich wolno pismo i alegata jego przejrzeć u spólnika sporu, wymienionego na pierwszem miejscu, lub u sądu.

Jeżeli skarga lub prożba ustnie wniesioną będzie, wówczas protokół na to sporządzony, wraz z przyłączonemi alegatami, zachowany będzie w sądzie, odpis protokołu i alegatów, wręczony będzie przeciwnikowi, najprzód wymienionemu, wyciąg zaś z niego proszącemu i każdemu ze wspólników sporu, tym ostatnim z tym dodatkiem, iż pi-

Fünfzig Gulden) C. M. angeschlagene Betrag ist demnach halbjährig, und zwar mit 1. October und 1. April eines jeden Jahres im Voraus an die Direction (das Commando) des betreffenden Institutes einzusenden.

Am Schlusse des Jahres wird die Vertheilung sämmtlicher Kosten auf die Gesammtzahl der Zöglinge verfasst, und hieraus die Abrechnung für jeden Zahl-Zögling entworfen, wornach dann der entfallende Betrag über oder unter 600 fl., 400 fl., 150 fl. C. M., entweder zuzuzahlen ist, oder für das nächstfolgende Jahr zu Guten geschrieben wird.

Die künftig in die Marine- oder Genie-Akademie Eintretenden haben demnach keine Wäsche und sonstige Bekleidungs-Sorten mitzubringen, gleichwie die in der Genie-Akademie bisher entrichteten Pauschal- und Uniformirungs-Beträge wegfallen.

Sollten endlich die bestehenden Privat-Stiftungs-Fonde obige Beträge nicht vollkommen abwerfen, so kömmt der für jeden Fond jedesmal zu berechnende Abgang, von den Angehörigen des betreffenden Stiftlinges in halbjährigen Raten zu erlegen.

Welche Allerhöchste Anordnung hiermit zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird.

Csorich *m. p.*

112.

Kaiserliche Verordnung vom 12. Mai 1852,

wirksam für diejenigen Kronländer, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in Wirksamkeit ist,

wodurch einige Bestimmungen in Betreff der, gegen mehrere Streitgenossen gerichteten Klagen und Gesuche, getroffen werden.

Zur Beseitigung eingeschlichener Uebelstände und Verzögerungen in dem Verfahren in Rechtsstreiten, die gegen mehrere Streitgenossen gerichtet sind, mit Ausschluss der Wechselsachen, habe Ich, nach Vernehmung Meiner Minister und nach Anhörung Meines Reichsrathes, nachfolgende Bestimmungen zu genehmigen befunden:

In Streitsachen, in welchen die erste Verordnung zwei oder mehreren Streitgenossen zuzustellen ist, hat der Bittsteller nicht nur seine Klage oder sein Gesuch in drei Exemplaren, von welchen zwei mit den Abschriften der Beilagen zu versehen sind, zu überreichen, sondern auch so viele Rubriken der Schrift, als, ausser dem zuerst genannten Gegner, Streitgenossen vorhanden sind, beizulegen, und auf jeder den Wohnort der Partei, für welche sie bestimmt ist, anzumerken.

Ein Exemplar der Schrift, mit Beilagen, ist bei Gericht aufzubewahren, das zweite, mit Beilagen, ist dem in der Schrift zuerst genannten Gegner, das dritte Exemplar, ohne Beilagen, dem Bittsteller, und die mit dem Bescheide versehenen Rubriken sind den übrigen Streitgenossen mit der Eröffnung zuzustellen, dass jedem der letzteren frei stehe, die Schrift und ihre Beilagen, bei dem zuerst genannten Streitgenossen, oder bei dem Gerichte einzusehen.

Wurde die Klage oder das Gesuch mündlich angebracht, so ist das darüber aufgenommene Protokoll, sammt den beigebrachten Beilagen, bey Gericht aufzubewahren, eine Abschrift des Protokolles und der Beilagen dem zuerst genannten Gegner, und ein Auszug desselben dem Bittsteller und jedem Streitgenossen, letzterem mit dem Bedeuten zuzustel-

smo wraz z alegatami przejrzeć mogą u spólnika sporu, najpierwej wymienionego lub u sądu.

Z pomiędzy kilku spólników sporu, wymieniony być winien na pierwszem miejscu główny zobowiązany, jeżeli takowy widocznym jest z interesu prawnego, służącego za podstawę pozwu.

Pismo, podane przeciw przepisowi niniejszej ustawy, nie będzie przyjętem, lecz natychmiast odrzuconem z urzędu.

Franciszek Józef m. p.

Buol m. p. **Krauss** m. p.

Z Najwyższego rozkazu:
Ransonnet m. p.
Dyrektor kancelaryi Rady ministrów.

113.

Rozrządzenie ministerstw spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 15. Maja 1852,

mające moc w krajach koronnych: Austryi nizszej i wyższej, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski i w mieście Tryeście,

mocą którego upoważnione zostają prokuratury finansowe, dozwalać zupełnego wykreślenia oktawy, tabularnie wciągnionej przy takowych dawniejszych dominikalnych dobrach, z któremi nie był połączony żaden rodzaj jurysdykcyi, i do których żadni nie należeli poddani.

Patent z dnia 11. Kwietnia 1851 (Nr. 84. dz. pr. p.), o postępowaniu władz sądowych co do oznaczenia wyznagrodzenia kapitału za pobory, w skutek uwolnienia gruntowego zniesione lub wykupić się mające, rozporządza w §fie 33, iż oktawa aż do zniesienia w swym czasie ciężaru tego, także przeniesioną być winna na 8ą część kapitału indemnizacyjnego.

A gdy jednak się wykazało, iż oktawa także i na takich dawniejszych dominikalnych dobrach tabularnie wciągnioną jest, z któremi żaden rodzaj jurysdykcyi nie jest połączony, i do których także żadni nie należeli poddani, przeto w takich wypadkach, gdzie dokładnie stosunek ten jest wykazany, upoważnioną zostaje prokuratura finansowa, dozwalać zupełnego wykreślenia oktawy przy dobrach takowych.

Bach m. p. **Krauss** m. p.

len, dass sie die Schrift und deren Beilagen bei dem zuerst genannten Streitgenossen, oder bei Gericht einsehen können.

Unter mehreren Streitgenossen ist in der Klage der Hauptverpflichtete, wenn ein solcher aus dem der Klage zum Grunde liegenden Rechtsgeschäfte ersichtlich ist, zuerst zu benennen.

Eine gegen die Vorschrift dieses Gesetzes überreichte Schrift ist nicht anzunehmen, sondern sogleich von Amtswegen zurückzuweisen.

Franz Joseph m. p.

Gr. Boul m. p. **Krauss** m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Ransonnet m. p.

113.

Erlass der Ministerien des Innern und der Justiz vom 15. Mai 1852,

wirksam für die Kronländer Niederösterreich, Oberösterreich, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska, Istrien und die Stadt Triest,

wodurch die Finanz-Procuraturen ermächtiget werden, in jenen Fällen, wo die Octava auf solchen ehemaligen Dominical-Gutskörpern landtäflich ausgezeichnet ist, mit welchen keine Art von Jurisdiction verbunden war, und zu denen auch keine Unterthanen gehört haben, in die gänzliche Löschung der Octava bei diesen Gutskörpern zu willigen.

Das Patent vom 11. April 1851 (Nr. 84 des Reichsgesetzblattes), über das Verfahren der Gerichtsbehörden, rücksichtlich der Zuweisung der Capitals-Entschädigung für die, in Folge der Grund-Entlastung aufgehobenen oder abzulösenden Bezüge, verordnet im §. 33, dass die Octava, bis zur seinerzeitigen Aufhebung dieser Haftung, auch auf den achten Theil des Grund-Entlastungs-Capitales zu übertragen sei.

Nachdem es sich jedoch herausgestellt hat, dass die Octava auch auf solchen ehemaligen Dominical-Gutskörpern landtäflich ausgezeichnet ist, mit welchen keine Art von Jurisdiction verbunden war, und zu denen auch keine Unterthanen gehört haben, so werden für solche Fälle, wo dieses Verhältniss genau nachgewiesen ist, die Finanz-Procuraturen ermächtiget, in die gänzliche Löschung der Octava bei diesen Gutskörpern zu willigen.

Bach m. p. **Krauss** m. p.